

การแจ้งข้อหาในคดีอาญา โดยพนักงานสอบสวน

ร้อยตำรวจเอก นิรันดร์ เสียมทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2533

ISBN 974-577-963-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1030b237

016306

CRIMINAL ACCUSATION of INQUIRY OFFICIAL

Police Captain NIRAN SIAMTHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Laws

Department of Law

Chulalongkorn University

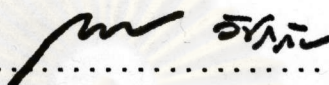
1990

ISBN 974-577-963-6

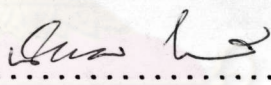
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การแจ้งข้อหาในคดีอาญา โดยพนักงานสอบสวน
โดย ร้อยตำรวจเอก นิรันต์ เลี่ยมทอง
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

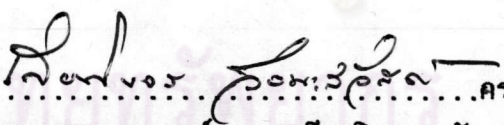
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

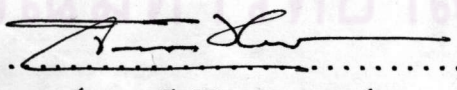

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทวาร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรธา วัคนะชีวะกุล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ เรืองธรรม ลัทพ์ลี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จีรนิติ ทะวานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร.ค.อ. นิรันดร์ เสียมทอง : การแจ้งข้อหาในคดีอาญา โดยพนักงานสอบสวน (CRIMINAL ACCUSATION OF INQUIRY OFFICIAL), อ. ที่ปรึกษา : รศ. ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ : 179 หน้า . ISBN 974-577-963-6

การสอบสวนนับว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่ใช้กลั่นกรองผู้ต้องหาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ก่อนที่จะขึ้นไปสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาเป็นการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้กระทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษและนอกจากพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ นั้นแล้ว สิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ ในกระบวนการสอบสวนก็คือ การสอบสวนผู้ต้องหาซึ่งก็คือ ได้ว่าเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างหนึ่งของพนักงานสอบสวน โดยก่อนทำการสอบสวนผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบและการแจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาอาจมีผลต่อการนำคดีอาญาไปฟ้องร้องต่อศาลของพนักงานอัยการด้วย

การแจ้งข้อหาจึงมีความสำคัญในการสอบสวนผู้ต้องหาอย่างยิ่ง เพราะหากผู้ต้องหาไม่ทราบข้อหาแล้ว ก็ไม่ทราบว่าจะให้การในเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าอย่างไร การที่พนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ ถือได้ว่าเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานอันหนึ่งของบุคคลที่เข้ามาสู่ กระบวนการยุติธรรมขั้นสอบสวนในฐานะผู้ต้องหา ในอันที่จะต่อสู้คดีได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นการแจ้งข้อหา ยังมีความสัมพันธ์กับเรื่องการควบคุม การฝากขังผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนรวมทั้งการปล่อยชั่วคราวอีกด้วย เพราะบทบัญญัติในเรื่อง เหล่านี้ให้พิจารณาความหนัก เบาแห่งข้อหาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาด้วย จึงนับได้ว่าการแจ้งข้อหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายเท่าที่มีอยู่ในเรื่องนี้ ยังไม่มีความชัดเจนแน่นอนเพียงพอที่จะเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาค้างที่ ได้กล่าวแล้วประกอบกับนักกฎหมายเองก็ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องการแจ้งข้อหาแตกต่างกันออกไป ซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกันเช่นนี้ ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน ในการปฏิบัติได้

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างชัดเจน ตลอดจนเน้นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข โดยวัตถุประสงค์ของการเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ก็เพื่อให้บุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาได้รับความสำคัญ ในการดำเนินคดีซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อถือและศรัทธาต่อการใช้อำนาจของรัฐ อันจำเป็นจะต้องมีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อที่จะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติกร ร.ค.อ. [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

NIRAN SIAMTHONG : CRIMINAL ACCUSATION OF INQUIRY OFFICIAL. THESIS
 ADVISOR : ASSO. PROF. PITOON KONGSOMBOON. 179 PP.

Inquiry is one of the significant steps in the criminal justice process which is used as the screening mechanism of the accused before the offender is sent to court for trial. Its purpose is to collect all evidence and to comply with other necessary proceedings in pursuant to the Code of Criminal Procedure in order to obtain facts or to prove criminal conduct of the alleged offender. It is important to note that, aside from the inquiry officer's duty to collect all evidence, he must inquire the alleged offender, which, in effect, can be deemed as one of the tasks of evidence gathering. Before the inquiry takes place, the inquiry officer must inform the alleged offender of the charge against him and such notification may bring a far-reaching result when the case is taken to court by the public prosecutor.

Thus, charge informant is the most important procedure in inquiring the alleged offender. This is because the alleged offender will have a chance to know what his accusation is thereby prepared his defense accordingly. Such is also deemed as a fundamental right guaranteed to the alleged offender who comes into contact with the criminal process so that he may adequately defend himself. Moreover, informing of the charge may relate to custody, detention, and bail of the alleged offender pending trial because legal provisions related to the processes require the consideration of the gravity of the offense charged as well. It is not an overstatement to point out that charge informant is the most important process of the inquiry.

However, due to the fact that the legal provisions related to the matter at the present lack clarity, hampered by the different views of the matter among scholars as well as inquiry officers, they cannot be used as any guarantee for the alleged offender and further confuse the practitioners.

This thesis aims at the exploration and the analysis of the weaknesses of the Criminal Procedure Code's provisions. It emphasizes the important and the necessity of the Code's amendments. Its recommendations should serve the alleged offender as a guarantee of the right to fair trial which in turn can be used as guideline for any future law amendments.

ภาควิชานิติศาสตร์.....
 สาขาวิชานิติทวศาสตร์.....
 ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิติต น.อ. ๒๙
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Niran Siamthong
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัย เพื่อหาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมการหาวิทยานิพนธ์ ท่าน ได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนทั้ง ในด้านการศึกษาค้นคว้า ให้ข้อคิด ทัศนคติ การเขียน ตลอดจนให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างค้ำยั้ง นอกจากนี้ ท่านยัง ได้กรุณาตรวจแก้ไข จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวี่ ไชกุล ที่กรุณาสนับสนุน โครงร่างวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะสีวะกุล ที่ท่าน ได้กรุณาให้แนวคิดและสนับสนุน โครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่แรก เริ่ม

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ คร.คณิต ฌ นคร ที่ท่าน ได้กรุณา ให้ความคิด และแนะนำการหาข้อมูลต่าง ๆ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เรงธรรม ลักหลี รองศาสตราจารย์ คร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ อาจารย์ คร. จีรนิติ ทะวานนท์ และอาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ ที่กรุณาให้ข้อคิดและแนวทางต่าง ๆ ทั้ง ได้สละเวลาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ พลตำรวจ โสฬาสัน จีระพันธุ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดและแนวทางต่าง ๆ

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์ อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เพื่อความสงบสุขของสังคม ตลอดจนเพื่อน ๆ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ ให้ความอนุเคราะห์ จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่	
1. บททั่วไป.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.3 วิธีการศึกษา.....	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. หลักทั่วไปในการแจ้งข้อหา.....	8
2.1 ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการแจ้งข้อหา.....	8
2.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการในการแจ้งข้อหา.....	17
2.3 การคุ้มครองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ.....	22
2.4 วัตถุประสงค์ในการแจ้งข้อหา.....	25
2.5 ความหมายของคำว่า "ข้อหา".....	27
3. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการแจ้งข้อหา.....	31
3.1 มูลเหตุในการตั้งข้อหา.....	31
3.1.1 การสืบสวนก่อนตั้งข้อหา.....	31
3.1.2 การร้องทุกข์.....	36
3.1.3 การกล่าวโทษ.....	43
3.1.4 การรู้เอง.....	46
3.1.5 การขึ้นสูทรพเท็จ.....	47
3.1.6 กรณีที่ไม่ทำการสอบสวน.....	56
3.2 ผู้มีอำนาจในการตั้งข้อหา.....	59
3.2.1 เจ้าพนักงานสืบสวน.....	60
3.2.2 เจ้าพนักงานสอบสวน.....	61
3.3 หลักเกณฑ์และวิธีการตั้งข้อหา.....	80
3.3.1 ความหมายของคำว่า "การสอบสวน".....	80
3.3.2 การตั้งข้อหา.....	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.3 ความผิดกรรมเดียวและหลายกรรม.....	88
3.3.4 ข้อความในการตั้งข้อหา.....	92
3.3.5 ผลของการฝ่าฝืนการสอบสวนโดยไม่ตั้งข้อหา.....	94
3.4 บุคคลที่มีอำนาจแจ้งข้อหา.....	95
3.4.1 ความหมายของคำว่า "ผู้ต้องหา".....	95
3.4.2 มูลเหตุในการแจ้งข้อหา.....	100
3.4.3 เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ.....	101
3.4.4 การแจ้งข้อหาในการจับกุม.....	102
3.5 หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อหา.....	109
3.5.1 วิธีการแจ้งข้อหา.....	109
3.5.2 หลักเกณฑ์การแจ้งข้อหา.....	110
3.6 ผลของการแจ้งข้อหา.....	125
3.6.1 ท่อการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ.....	125
3.6.2 ความจำเป็นในการแจ้งข้อหา.....	129
3.6.3 การเตือนผู้ต้องหาก่อนสอบสวน.....	129
3.6.4 การแจ้งข้อเท็จจริงบางประการ.....	132
3.6.5 การสอบสวนซ้ำ.....	133
3.6.6 การควบคุมและขังผู้ต้องหาระหว่างคดี.....	137
3.6.7 การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา.....	141
3.7 การเปลี่ยนข้อหาและเพิ่มข้อหาของพนักงานสอบสวนและอัยการ.....	143
3.7.1 การเปลี่ยนข้อหาและเพิ่มข้อหาของพนักงานสอบสวน.....	143
3.7.2 การเปลี่ยนข้อหาและเพิ่มข้อหาของพนักงานอัยการ.....	145
3.7.3 การสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ.....	147
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	149
4.1 บทสรุป.....	149
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	156
บรรณานุกรม.....	158
ภาคผนวก.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	179